

ВИСНОВОК

до проекту Закону України "Про націоналізацію майна торговельної мережі "АТБ" (реєстраційний номер 2689)

Проект Закону України "Про націоналізацію майна торговельної мережі магазинів "АТБ", ініційований народними депутатами України Ляшком О. В. та іншими, не підтримується Кабінетом Міністрів з таких підстав.

Відповідно до частини п'ятої статті 41 Конституції України примусове відчуження об'єктів права приватної власності може бути застосоване лише як виняток з мотивів суспільної необхідності, на підставі і в порядку, встановлених законом, та за умови попереднього і повного відшкодування їх вартості.

У свою чергу, правові, організаційні та фінансові засади регулювання суспільних відносин, що виникають у процесі відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у власності фізичних або юридичних осіб, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності, визначаються Законом України "Про відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у приватній власності, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності" (далі — Закон).

Статтею 1 Закону передбачено, що суспільною необхідністю є обумовлена загальнодержавними інтересами або інтересами територіальної громади виключна необхідність, для забезпечення якої допускається примусове відчуження земельної ділянки, інших об'єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, у встановленому законом порядку. Підстави та порядок примусового відчуження з мотивів суспільної необхідності також визначено Законом, зокрема встановлено, що примусове відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, з мотивів суспільної необхідності здійснюється за рішенням суду (стаття 15 Закону).

Таким чином, правові засади вилучення об'єктів права приватної власності з мотивів суспільної необхідності на сьогодні визначено спеціальним Законом.

Законопроектом не передбачені порядок вилучення об'єктів націоналізації з мотивів суспільної необхідності, порядок доступу представників державного органу, уповноваженого у сфері націоналізації майна, до об'єктів націоналізації, а також механізм отримання від власників таких об'єктів відомостей про їх фінансовий стан, зокрема про наявність заборгованості за розрахунками з бюджетом та кредиторами.

Частиною четвертою статті 6 та частиною другою статті 9 законопроекту передбачено здійснення державним органом, уповноваженим у сфері націоналізації, контролю за управлінням об'єктами націоналізації та направлення до них тимчасових керуючих. Проте механізм здійснення такого контролю в законопроекті не визначений.

Крім того, законопроектом не визначено порядок відбору та призначення тимчасових керуючих, яких передбачається направляти на об'єкти націоналізації, а також їх повноваження.

Відповідно до законопроекту органом, уповноваженим у сфері націоналізації, пропонується визначити Фонд державного майна.

Згідно із Законом України "Про Фонд державного майна України" Фонд державного майна є центральним органом виконавчої влади із спеціальним статусом, що реалізує державну політику у сфері приватизації, оренди, використання та відчуження державного майна, управління об'єктами державної власності.

Таким чином, покладення на Фонд державного майна повноважень у сфері націоналізації потребує внесення відповідних змін до Закону України "Про Фонд державного майна України".

Законопроектом передбачається встановити, що націоналізація майна торговельної мережі "АТБ" проводиться за умови попереднього та повного відшкодування його вартості, виплата якого здійснюється в грошовій формі за рахунок надходжень до державного бюджету коштів від приватизації державного майна.

У Державному бюджеті України на 2015 рік не передбачено коштів для відшкодування вартості об'єктів націоналізації, що в умовах економії державних коштів не дасть змоги здійснити відчуження на користь держави об'єктів приватної власності. Крім того, відповідно до статті 5 законопроекту відшкодування вартості об'єктів націоналізації залежить від обсягу надходжень до державного бюджету коштів від приватизації державного майна.

Отже, законопроектом пропонується здійснити викуп майна торговельної мережі "АТБ" в осіб, які підозрюються у фінансуванні тероризму, з попереднім і повним відшкодуванням його вартості за рахунок коштів державного бюджету в умовах фактичної війни з Російською Федерацією, що, на нашу думку, є неприпустимим.

Згідно із пояснювальною запискою до законопроекту, до Єдиного реєстру досудових розслідувань за номером 4201505000000124 внесені відомості щодо фінансування тероризму співвласником зазначеної торговельної мережі "АТБ" Буткевичем Г. В. з правовою кваліфікацією злочину за частиною першою статті 258⁵ Кримінального кодексу України. Також, за інформацією правоохоронних органів, співвласником торговельної мережі є Костянтин Малафеев, засновник інвестиційного фонду "Marshall Capital Partners", який, за публікаціями у засобах масової інформації, здійснює масштабну фінансову підтримку бойовиків та терористичних угруповань "ДНР" та "ЛНР".

Водночас згідно із статтею 258⁵ Кримінального кодексу України фінансуванням тероризму є дії, вчинені з метою фінансового або матеріального забезпечення окремого терориста чи терористичної групи, організації, підготовки або вчинення терористичного акту, втягнення у вчинення терористичного акту, публічні заклики до вчинення терористичного акту, сприяння вчиненню терористичного акту, створення терористичної організації.

Крім того, відповідно до статті 354 Цивільного кодексу України до особи може бути застосовано позбавлення права власності на майно

(конфіскація) за рішенням суду як санкція за вчинення правопорушення у випадках, установлених законом. Конфісковане майно переходить у власність держави безоплатно. Обсяг та порядок конфіскації майна встановлюються законом.

Згідно з частинами першою і другою статті 59 Кримінального кодексу України покарання у виді конфіскації майна полягає в примусовому безоплатному вилученні у власність держави всього або частини майна, яке є власністю засудженого. Якщо конфіскується частина майна, суд повинен зазначити, яка саме частина майна конфіскується, або перелічити предмети, що конфіскуються.

Конфіскація майна встановлюється за тяжкі та особливо тяжкі корисливі злочини, а також за злочини проти основ національної безпеки України та громадської безпеки незалежно від ступеня їх тяжкості і може бути призначена лише у випадках, спеціально передбачених в Особливій частині зазначеного Кодексу.

Слід зауважити, що санкція статті 258⁵ Кримінального кодексу України "Фінансування тероризму" передбачає, зокрема, конфіскацію майна.

Таким чином, застосування до власників майна торговельної мережі "АТБ" примусового відчуження майна з мотивів суспільної необхідності з попереднім і повним відшкодуванням його вартості є сумнівним, оскільки йдеться про встановлення відповідальності за кримінально каране діяння, що передбачає конфіскацію майна (безоплатне позбавлення права власності).

Також зазначаємо, що запропонований підхід до націоналізації торговельної мережі "АТБ" не гарантує, що кошти, виплачені як відшкодування її вартості, не будуть використані у спосіб, що загрожує національним інтересам, національній безпеці, суверенітету і територіальній цілісності України.

ДОВІДКА

про результати експертизи законопроекту, поданого Комітетом Верховної Ради України з питань економічної політики

Назва законопроекту: Проект Закону України "Про націоналізацію майна торговельної мережі "АТБ"

Автор законопроекту: народні депутати України Парасюк В. З. та інші народні депутати України

Хто проводив експертизу: Мінекономрозвитку, Фонд державного майна, Мінфін, Мін'юст

Суть поданого проекту експертного висновку до законопроекту

Законопроектом передбачається створити правові та організаційні засади для примусового відчуження об'єктів права приватної власності (націоналізації) майна торговельної мережі "АТБ" на користь держави з мотивів суспільної необхідності.

У проекті висновку, підготовленому Мінекономрозвитку, зазначається, що підтримується мета запропонованого Закону, однак відповідно до частини п'ятої статті 41 Конституції України примусове відчуження об'єктів права приватної власності може бути застосоване лише як виняток з мотивів суспільної необхідності, на підставі і в порядку, встановлених законом, та за умови попереднього і повного відшкодування їх вартості. Відповідні норми визначаються Законом України "Про відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у приватній власності, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності".

У той час, законопроектом не передбачені порядок вилучення об'єктів націоналізації з мотивів суспільної необхідності, порядок доступу представників державного органу, уповноваженого у сфері націоналізації майна, до об'єктів націоналізації, а також механізм отримання від власників таких об'єктів відомостей про їх фінансовий стан, зокрема про наявність заборгованості за розрахунками з бюджетом та кредиторами.

Крім того, відповідно до законопроекту органом, уповноваженим у сфері націоналізації, пропонується визначити Фонд державного майна. Покладення на Фонд державного майна повноважень у сфері націоналізації потребує внесення відповідних змін до Закону України "Про Фонд державного майна України".

Законопроектом передбачається встановити, що націоналізація майна торговельної мережі "АТБ" проводиться за умови попереднього та повного відшкодування його вартості, виплата якого здійснюється в грошовій формі за рахунок надходжень до державного бюджету коштів від приватизації державного майна.

Отже, законопроектом пропонується здійснити викуп майна торговельної мережі "АТБ" в осіб, які підозрюються у фінансуванні тероризму, з попереднім і повним відшкодуванням його вартості за рахунок коштів державного бюджету в умовах фактичної війни з Російською Федерацією, що, на нашу думку, є неприпустимим.

Як вбачається з пояснювальної записки до законопроекту до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № 4201505000000124 на даний час внесені відомості щодо фінансування тероризму співвласником мережі дискаунтерів "АТБ" Буткевичем Г.В. з правовою кваліфікацією злочину за частиною першою статті 258⁵ Кримінального кодексу України. Також, за інформацією правоохоронних органів, співвласником торговельної мережі є Костянтин Малафєєв, засновник інвестиційного фонду Marshall Capital Partners, який, за публікаціями у ЗМІ, здійснює масштабну фінансову підтримку ДНР та ЛНР. Санкція статті 258⁵ Кримінального кодексу України "Фінансування тероризму" передбачає, зокрема, конфіскацію майна.

Відповідно до статті 354 Цивільного кодексу України конфісковане майно переходить у власність держави безоплатно.

Таким чином, застосування до власників майна торговельної мережі "АТБ" примусового відчуження майна з мотивів суспільної необхідності з попереднім і повним відшкодуванням його вартості є сумнівним, оскільки йдеться про встановлення відповідальності за кримінально каране діяння, що передбачає конфіскацію майна (безоплатне позбавлення права власності).

Фонд державного майна не підтримує законопроект у запропонованій редакції.

Мінфін зазначив, що розгляд законопроекту повинен здійснюватися з урахуванням положень Конституції України, Бюджетного кодексу України та можливих втрат державного бюджету на відшкодування вартості націоналізованого майна торговельної мережі "АТБ".

Мін'юст в установленний строк не поінформував Мінекономрозвитку про свою позицію щодо законопроекту.

За результатами проведеної експертизи Мінекономрозвитку внесено висновок до законопроекту "Про націоналізацію майна торговельної мережі "АТБ" (реєстраційний номер 2689), що законопроект не підтримується у запропонованій редакції.

Резюме

Департаментом з питань ефективного управління державною власністю пропонується підтримати позицію Міністерства економічного розвитку і торгівлі.

Директор Департаменту з
питань ефективного управління
державною власністю

Володимир КАЛЕНСЬКИЙ

"02" 06 2015 р.

МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ І ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ (Мінекономрозвитку України)

вул. М. Грушевського, 12/2, м. Київ, 01008, тел. 253-93-94, факс 226-31-81
Web: <http://www.me.gov.ua>, e-mail: meconomy@me.gov.ua, код ЄДРПОУ 37508596

№ _____
На № _____ від _____

Кабінет Міністрів України

Щодо проекту Закону України

На виконання резолюції Секретаріату Кабінету Міністрів України від 28.04.2015 № 17901/1/1-15 до листа Комітету з питань економічної політики Верховної Ради України від 23.04.2015 № 04-16/12-320 Мінекономрозвитку разом з Мінфіном та Фондом державного майна опрацювало проект Закону України від 21.04.2015 № 2689 "Про націоналізацію майна торговельної мережі "АТБ" (далі – законопроект), внесений народними депутатами України Ляшком О.В., Лозовим А. С., Парасюком В. З. та іншими, і надає проект експертного висновку.

Супроводжувати законопроект під час його розгляду на засіданні Комітету з питань економічної політики Верховної Ради України буде заступник Міністра економічного розвитку і торгівлі України Корж Руслан Адольфович.

Додатки: на 9 арк. в 1 прим.

Виконувач обов'язків Міністра

Руслан КОРЖ

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

до проекту Закону України "Про націоналізацію майна торговельної мережі "АТБ", внесений народними депутатами України Ляшком О. В., Лозовим А. С., Парасюком В. З. та іншими (реєстраційний № 2689 від 21.04.2015)

Законопроектом передбачається створення правових засад та організаційних для примусового відчуження об'єктів права приватної власності (націоналізації майна) торговельної мережі "АТБ" на користь держави з мотивів суспільної необхідності.

Конституцією України, зокрема встановлено, що власність зобов'язує, власність не повинна використовуватися на шкоду людині і суспільству. Використання власності не може завдавати шкоди правам, свободам та гідності громадян, інтересам суспільства.

Відповідно до законопроекту суспільна необхідність націоналізації майна торговельної мережі "АТБ" зумовлена небезпекою фінансування тероризму, зокрема, терористичних організацій ДНР та ЛНР, а також тим, що такі дії створюють умови для існування та ефективної діяльності терористів, спрямованих на підлив незалежності, територіальної цілісності України, підтримку збройної агресії Росії проти України.

Підтримуючи мету законопроекту слід зазначити наступне.

Законопроектом необхідно передбачити порядок та механізми вилучення об'єктів націоналізації на користь держави з мотивів суспільної необхідності.

Законопроект не передбачає механізму щодо забезпечення доступу представників державного органу, уповноваженого в сфері націоналізації майна до об'єктів націоналізації, а також механізму отримання від власників об'єктів націоналізації відомостей про фінансовий стан об'єктів націоналізації, у тому числі щодо наявності заборгованості за розрахунками з бюджетом та іншими кредиторами, що передбачається з огляду на положення частини другої статті 6 законопроекту.

Разом з цим, частиною четвертою статті 6 та частиною другою статті 9 законопроекту передбачено здійснення державним органом, уповноваженим у сфері націоналізації контролю за управлінням об'єктами націоналізації та направлення до них тимчасових керуючих. Проте, механізм здійснення уповноваженим органом такого контролю в законопроекті не визначений.

Крім того, законопроект не визначає порядок відбору та призначення тимчасових керуючих, яких передбачається направляти на об'єкти націоналізації в рамках реалізації закону, а також їх повноваження.

Відповідно до положень законопроекту, органом уповноваженим у сфері націоналізації пропонується визначити Фонд державного майна.

Згідно із Законом України "Про Фонд державного майна України" Фонд є центральним органом виконавчої влади із спеціальним статусом, що реалізує державну політику у сфері приватизації, оренди, використання та відчуження державного майна, управління об'єктами державної власності.

Таким чином, покладення на Фонд державного майна повноважень у сфері націоналізації потребує внесення відповідних змін до Закону України "Про Фонд державного майна України".

Законопроектом передбачається встановити, що націоналізація майна торговельної мережі "АТБ" проводиться за умови попереднього та повного відшкодування його вартості. Виплата відшкодування вартості об'єктів націоналізації здійснюється в грошовій формі за рахунок надходжень до Державного бюджету України коштів від приватизації державного майна.

Для реалізації процесу націоналізації мають бути чітко визначені джерела фінансування цього процесу.

У Державному бюджеті України на 2015 рік не передбачено коштів на відшкодування вартості об'єктів націоналізації, що в умовах економії державних коштів не дозволить забезпечити відчуження на користь держави об'єктів приватної власності. Крім того, положення статті 5 законопроекту ставлять процес повного відшкодування вартості об'єктів націоналізації у залежність від надходжень до державного бюджету коштів від приватизації.

Як вбачається з пояснювальної записки до законопроекту до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № 4201505000000124 на даний час внесені відомості щодо фінансування тероризму співвласником мережі дискаунтерів "АТБ" Буткевичем Г.В. з правовою кваліфікацією злочину за частиною першою статті 258-5 Кримінального кодексу України. Також, за інформацією спецслужб, співвласником торговельної мережі є російський олігарх Костянтин Малафеев, засновник інвестиційного фонду Marshall Capital Partners, який, за публікаціями у ЗМІ, здійснює масштабну фінансову підтримку терористичних організацій ДНР та ЛНР.

Відповідно до статті 354 Цивільного кодексу України до особи може бути застосовано позбавлення права власності на майно за рішенням суду як санкція за вчинення правопорушення (конфіскація) у випадках, встановлених законом. Конфісковане майно переходить у власність держави безоплатно.

Згідно із частиною другою статті 59 Кримінального кодексу України конфіскація майна встановлюється за тяжкі та особливо тяжкі корисливі злочини, а також за злочини проти основ національної безпеки України та громадської безпеки незалежно від ступеня їх тяжкості і може бути призначена лише у випадках, спеціально передбачених в Особливій частині цього Кодексу.

Слід зазначити, що ураховуючи розгалужену мережу магазинів "АТБ" у кількості понад 670 одиниць і товарообіг близько 40 млрд. грн. на рік та зважаючи, що оцінка торговельної мережі буде здійснюватись за ринковою вартістю (відповідно до законодавства та положень законопроекту), розмір відшкодування вартості об'єктів націоналізації може бути доволі значним.

Крім того, такий підхід до націоналізації торговельної мережі "АТБ" не забезпечує від протиправного використання затрачених коштів на шкоду національним інтересам, національній безпеці, суверенітету і територіальної цілісності України.

Таким чином, націоналізація торговельної мережі "АТБ" із попереднім, повним відшкодуванням її вартості є економічно недоцільним та необґрунтованим.

Ураховуючи викладене, законопроект у запропонованій редакції не підтримується.

**Виконавач обов'язків Міністра
економічного розвитку
і торгівлі України**

Руслан КОРЖ

146412 *

Ляшенко В.В., 2015661

ПІДЛЯГАЄ ПОВЕРНЕННЮ

22

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
(Мінфін)

вул. Грушевського, 12/2, м. Київ, 01008, тел. (044) 206-59-47, 206-59-48, факс 425-90-26
E-mail: infomf@minfin.gov.ua Код ЄДРПОУ 00013480

05.05.2015 № 31-06240-03-5 / 15114
На № _____ від _____ **Міністерство економічного розвитку
і торгівлі України**

Міністерство фінансів відповідно до листа Секретаріату Кабінету Міністрів України від 28.04.2015 № 17901/1/1-15 розглянуло листа Комітету з питань економічної політики Верховної Ради України від 23.04.2015 № 04-16/12-320 та надає експертний висновок до проекту Закону України «Про націоналізацію майна торговельної мережі «АТБ» (реєстр. № 2689 від 21.04.2015), внесеного народним депутатом України Ляшком О.В. та іншими.

Додаток: на 2 арк. в 1 прим.

Перший заступник Міністра

І. УМАНСЬКИЙ

03/28830/

213

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

до законопроекту згідно зі статтею 27 Бюджетного кодексу України

1. Назва законопроекту

Проект Закону України «Про націоналізацію майна торгівельної мережі «АТБ» (реєстр. № 2689 від 21.04.2015), внесеного народним депутатом України Ляшком О. В. та іншими.

2. Завдання законопроекту

Законопроектом передбачається примусове відчуження об'єктів права приватної власності на користь держави (націоналізація майна) торгівельної мережі «АТБ» з мотивів суспільної необхідності – з метою недопущення фінансування тероризму і незаконних збройних формувань та з метою створення національної роздрібно торгівельної мережі соціальної направленості.

3. Оцінка впливу на показники бюджетів

Законопроект не впливає у поточному бюджетному періоді на збільшення або зменшення надходжень та витрат бюджету.

4. Вартісна величина впливу на показники бюджетів

Законопроект не впливає на виконання закону про Державний бюджет України у поточному бюджетному періоді.

5. Пропозиції щодо можливостей фінансового забезпечення у відповідному бюджетному періоді законопроекту у разі його прийняття

Прийняття законопроекту не потребуватиме матеріальних та інших витрат бюджету в поточному році.

Однак його реалізація в майбутньому потребуватиме виділення коштів Державного бюджету України на відшкодування вартості майна, що націоналізується, його власникам.

6. Пропозиції щодо відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини

Розробником не надано фінансово-економічних обґрунтувань щодо скорочення витрат бюджету та/або джерел додаткових надходжень бюджету для досягнення збалансованості бюджету, як це передбачено статтею 27 Бюджетного кодексу України.

7. Пропозиції щодо розгляду законопроекту

Законопроект визначає правові та організаційні засади проведення примусового відчуження об'єктів права приватної власності (націоналізації) – майна торгівельної мережі «АТБ» – на користь держави з мотивів суспільної необхідності.

Відповідно до проекту, націоналізація майна торгівельної мережі «АТБ» проводиться за умови попереднього та повного відшкодування його вартості.

При цьому, виплата відшкодування вартості об'єктів націоналізації здійснюється в грошовій формі за рахунок надходжень до Державного бюджету України коштів від приватизації державного майна.

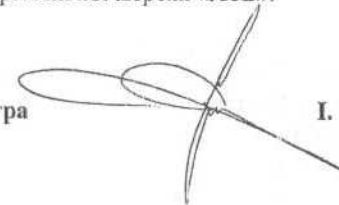
Зазначене положення проекту не узгоджується з положеннями статей 2 та 15 Бюджетного кодексу України, якими передбачено, що кошти від

приватизації державного майна (включаючи інші надходження, безпосередньо пов'язані з процесом приватизації) щодо державного бюджету є джерелами фінансування бюджету та використовуються для покриття дефіциту бюджету або визначення профіциту бюджету.

Крім того, відповідно до статті 41 Конституції України, примусове відчуження об'єктів права приватної власності з наступним повним відшкодуванням їх вартості допускається лише в умовах воєнного чи надзвичайного стану.

Враховуючи викладене, розгляд законопроекту повинен здійснюватися з урахуванням положень Конституції України, Бюджетного кодексу України та можливих витрат державного бюджету на відшкодування вартості націоналізованого майна торгівельної мережі «АТБ».

Перший заступник Міністра

І. УМАНСЬКИЙ

ПІДЛЯГАЄ ПОВЕРНЕННЮ

82

ФОНД ДЕРЖАВНОГО МАЙНА УКРАЇНИ

вул. Кутузова, 18/9, м. Київ 133, 01601, тел. (044) 285-12-74, факс (044) 286-79-85
www.spfu.gov.ua Код ЄДРПОУ 00032945

30.04.2015 № 10-18-8334

На № _____ від _____

Міністерство економічного розвитку
і торгівлі УкраїниЩодо проекту Закону України «Про націоналізацію
майна торгівельної мережі «АТБ»

Відповідно до листа Секретаріату Кабінету Міністрів України від 28.04.2015 № 17901/1/1-15 Фондом державного майна України (далі - Фонд) опрацьовано проект Закону України «Про націоналізацію майна торгівельної мережі «АТБ» (реєстраційний № 2689 від 21.04.2015), внесений народними депутатами України Ляшком О.В., Лозовим А.С., Парасюком В.З. та ін. (далі - законопроект), і в межах компетенції повідомляється таке.

Метою законопроекту є визначення правових та організаційних засад здійснення примусового відчуження об'єктів права приватної власності (націоналізації) - майна торгівельної мережі «АТБ» на користь держави з мотивів суспільної необхідності.

Відповідно до частини п'ятої статті 41 Конституції України примусове відчуження об'єктів права приватної власності може бути застосовано лише як виняток з мотивів суспільної необхідності, на підставі і в порядку, встановлених законом, та за умови попереднього і повного відшкодування їх вартості.

Разом з тим, для прозорого та ефективного виконання закону чіткого визначення потребують механізми та процедури його реалізації, які необхідно передбачити у законопроекті.

Для реалізації норм закону законопроект має визначити порядок вилучення об'єктів націоналізації з мотивів суспільної необхідності на користь держави.

Враховуючи, що об'єкти націоналізації, на які розповсюджується норми цього законопроекту, перебувають у тому числі на анексованій Російською Федерацією території Автономної Республіки Крим, на окупованій території Донбасу, потребує визначення механізм виконання функцій та повноважень, які покладаються на державний орган управління, уповноважений у сфері націоналізації майна, органи управління та посадові особи об'єктів націоналізації, зокрема, щодо забезпечення належного збереження об'єктів

M2 Міністерства економічного розвитку
Вх. № 03/28830/1-15 від 06.05.2015 17:10:33

націоналізації, проведення інвентаризації, отримання відомостей про їх фінансовий стан.

Законопроектом не передбачено механізму щодо забезпечення доступу представників держави України до об'єктів права приватної власності, стосовно яких може бути прийняте рішення про націоналізацію, а також гарантування отримання від власників об'єктів націоналізації відомостей про фінансовий стан об'єктів націоналізації, у тому числі щодо наявності заборгованості за розрахунками з бюджетом та іншими кредиторами, що передбачається частиною другою статті 6 законопроекту.

Частина четверта статті 6 та абзац сьомий частини другої статті 9 законопроекту передбачають здійснення державним органом, уповноваженим у сфері націоналізації, контролю за управлінням об'єктами націоналізації та направлення до них тимчасових керуючих з моменту прийняття рішення про націоналізацію. Разом з тим механізм здійснення уповноваженим органом такого контролю залишився не визначений.

Законопроект не визначає і порядку відбору та призначення тимчасових керуючих, яких передбачається направляти в рамках реалізації закону на об'єкти націоналізації, а також їх повноваження. При цьому термін «тимчасовий керуючий», його функції, завдання і повноваження залежно від виду майна та організаційно-правової форми підприємства, майно (акції, частки у статутному капіталі) якого підлягатиме націоналізації, законодавством не визначено і проектом не пропонується їх визначити.

Крім того, законопроектом не визначено, до сфери управління якого органу державної влади належатимуть спеціалізовані державні підприємства, яким будуть передаватися на тимчасовій або постійній основі об'єкти націоналізації у повне господарське відання. Вважасмо за доцільне визначити таким уповноваженим органом управління відповідний галузевий орган державної влади.

Відповідно до частини першої статті 9 законопроекту Фонд державного майна України визначений державним органом, уповноваженим у сфері націоналізації майна торгівельної мережі «АТБ». У зв'язку з цим слід зазначити, що Фонд не наділений повноваженнями у сфері націоналізації майна і проект не передбачає внесення змін до Закону України «Про Фонд державного майна України», який чітко регламентує функції, повноваження та сфери його діяльності, якими є: приватизація, оренда, використання та відчуження державного майна, управління об'єктами державної власності, у тому числі корпоративними правами держави щодо об'єктів державної власності, що належать до сфери його управління, а також державне регулювання оцінки майна, майнових прав та професійної оціночної діяльності.

Для реалізації процесу націоналізації мають бути чітко визначені джерела фінансування цього процесу. Звертаємо увагу на те, що у Державному бюджеті України на 2015 рік не передбачено коштів на такі цілі, що в умовах економії державних коштів не дозволить забезпечити повернення об'єктів у державну власність. Крім того, положення статті 5 законопроекту ставлять процес

03/28830/1-15
2/3

повного відшкодування вартості об'єктів націоналізації у залежність від надходжень до державного бюджету коштів від приватизації державного майна.

Отже, законопроектом слід визначити механізми його реалізації, надійні джерела фінансування та передбачити внесення необхідних змін до законодавства.

З огляду на наведене, вважаємо, що законопроект потребує суттєвого доопрацювання.

В. о. Голови Фонду

Д. Парфененко

Л. Вайс Н. Н. Вітко 190
Сенат (самостійно)

Сектор реєстрації
законопроектів
2689
№ Проект вносять 21. 04. 2015
народні депутати України

Т. Чорновол 002
В. Кориневич Д. А.
А. Рупак А. Ю.
В. Роговський І. Р. 292
В. Бутинський С. М. 351
Т. Милошук М. В. 288
Лозовой А. С. 188
Закон України
«Про націоналізацію майна торгівельної мережі "АТБ"» (133)

З метою захисту національних інтересів, національної безпеки, суверенітету і територіальної цілісності України, її економічної самостійності, прав, свобод та законних інтересів громадян України, суспільства та держави, виходячи з положень статті 41 та пункту 36 частини першої статті 85 Конституції України,

Верховна Рада України прийняла цей Закон, який визначає правові та організаційні засади проведення примусового відчуження об'єктів права приватної власності (націоналізації) – майна торгівельної мережі "АТБ" – на користь держави з мотивів суспільної необхідності.

Стаття 1. Визначення термінів

- 1. Для цілей цього Закону терміни вживаються в такому значенні:
націоналізація майна – примусове відчуження об'єктів права приватної власності на користь держави з мотивів суспільної необхідності і в порядку, встановлених цим Законом;
об'єкти націоналізації – об'єкти права приватної власності, що підлягають примусовому відчуженню відповідно до цього Закону.

Стаття 2. Мотиви, принципи та умови націоналізації майна торгівельної мережі "АТБ"

- 1. Проведення націоналізації майна торгівельної мережі "АТБ" здійснюється з мотивів суспільної необхідності – з метою недопущення фінансування тероризму і незаконних збройних формувань та з метою створення загальнонаціональної роздрібно торгівельної мережі соціальної направленості.

2. Націоналізація майна торгівельної мережі "АТБ" ґрунтується на принципах законності, прозорості, об'єктивності, відповідності меті та ефективності.

3. Націоналізація майна торгівельної мережі "АТБ" проводиться за умови попереднього та повного відшкодування його вартості.

Стаття 3. Майно торгівельної мережі "АТБ", яке підлягає націоналізації

1. Майно торгівельної мережі "АТБ", яке підлягає націоналізації, – рухоме і нерухоме майно, кошти, цінні папери та інші активи чи корпоративні права, інші об'єкти права приватної власності, розташовані (zareєстровані) на території України, що безпосередньо або через афілійованих осіб належать Товариству з обмеженою відповідальністю «АТБ-маркет» (код ЄДРПОУ 30487219), Товариству з обмеженою відповідальністю «АТБ-торгстрой» (код ЄДРПОУ 32010549), Товариству з обмеженою відповідальністю «АТБ-інвест» (код ЄДРПОУ 30691543), Товариству з обмеженою відповідальністю «Реал Істейт» (код ЄДРПОУ 34918876), Товариству з обмеженою відповідальністю «Істейт» (код ЄДРПОУ 37213365).

2. Кабінет Міністрів України не пізніше трьох місяців з моменту набрання чинності цим Законом ухвалює рішення, яке повинне містити:

конкретний перелік майна, що підлягає націоналізації (об'єктів націоналізації);

місце знаходження та реєстрації об'єктів націоналізації;

строк проведення націоналізації;

розмір відшкодування вартості майна, що підлягає націоналізації;

органи державної влади і місцевого самоврядування, на які покладаються обов'язки щодо вжиття заходів із проведення націоналізації;

порядок та терміни виплати відшкодування.

Стаття 4. Оцінка вартості об'єктів націоналізації

1. Оцінка вартості об'єктів націоналізації здійснюється незалежним(ими) оцінювачем(ами) у порядку, передбаченому законодавством України про оцінку майна під час приватизації.

2. Розмір відшкодування вартості об'єктів націоналізації встановлюється рівноцінним оцінці їхньої вартості, визначеній на дату прийняття рішення про націоналізацію.

Стаття 5. Виплата відшкодування

1. Виплата відшкодування вартості об'єктів націоналізації здійснюється в грошовій формі за рахунок надходжень до Державного бюджету України коштів від приватизації державного майна.

2. Виплата відшкодування здійснюється у безготівковому порядку на рахунок кожного співвласника, відкритий у банківській установі на території України.

3. Реєстрація права власності на об'єкти націоналізації за державною здійснюється після повного відшкодування його вартості.

Стаття 6. Забезпечення збереження об'єктів націоналізації

1. З моменту прийняття цього Закону органи управління та посадові особи юридичних осіб, зазначених у частині першій статті 3 цього Закону, повинні забезпечити належне збереження майна торгівельної мережі "АТБ" та не допускати встановлення додаткових обтяжень щодо нього, окрім існуючих на момент прийняття цього Закону.

2. Органи управління та посадові особи юридичних осіб, зазначених у частині першій статті 3 цього Закону, зобов'язані надавати на запит державного органу, уповноваженого в сфері націоналізації майна, повні та достовірні відомості про їх фінансовий стан, у тому числі щодо наявності заборгованості по розрахунках з бюджетом та іншими кредиторами.

3. З моменту прийняття цього Закону забороняється вчиняти будь-які правочини (дії) щодо відчуження, звернення стягнення, передачі права користування, володіння, розпорядження майном торгівельної мережі "АТБ" без погодження державного органу, уповноваженого в сфері націоналізації. Всі правочини, вчинені без відповідного погодження, вважаються нікчемними з моменту вчинення правочину та не потребують судового рішення.

У разі наявності загрози вчинення будь-яких дій, що можуть зробити неможливим досягнення цілі націоналізації, державний орган, уповноважений у сфері націоналізації, може звертатись до суду, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, інших уповноважених органів для захисту інтересів держави та забезпечення збереження майна торгівельної мережі "АТБ".

4. З моменту прийняття цього Закону державний орган, уповноважений у сфері націоналізації, здійснює контроль за управлінням об'єктами націоналізації та направляє до них тимчасових керуючих.

Стаття 7. Перехід об'єкту націоналізації до власності держави

1. Реєстрація права власності за державою в особі Кабінету Міністрів України щодо націоналізованого майна торгівельної мережі "АТБ" здійснюється за поданням Кабінету Міністрів України виключно на підставі цього закону.

2. Винесення судом рішень про забезпечення позову не зупиняє дії рішення Кабінету Міністрів України про перехід об'єкту націоналізації у власність держави та процесу реєстрації речових прав.

Стаття 8. Правовий режим націоналізованого майна

1. Об'єкт націоналізації після його переходу у державну власність передається на постійній основі в повне господарське відання спеціалізованому державному підприємству.

У разі необхідності за рішенням Кабінету Міністрів України спеціалізоване державне підприємство створюється на матеріальній базі об'єктів націоналізації.

2. Рішення про подальше включення об'єкту націоналізації до переліку об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації, або про його приватизацію приймається відповідно до законодавства України.

Стаття 9. Державний орган, уповноважений в сфері націоналізації майна торговельної мережі "АТБ"

1. Державним органом, уповноваженим в сфері націоналізації майна торговельної мережі "АТБ" є Фонд державного майна України.

2. Фонд державного майна України:

спільно з Кабінетом Міністрів України визначає склад об'єктів націоналізації шляхом інвентаризації;

визначає суб'єктів права приватної власності на майно торговельної мережі "АТБ";

визначає незалежного(их) оцінювача(ів) для проведення оцінки вартості об'єктів націоналізації;

збирає відомості про фінансовий стан об'єктів націоналізації, у тому числі щодо наявності заборгованості по розрахунках з бюджетом та іншими кредиторами;

у разі необхідності звертається до суду, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, інших уповноважених державних органів для забезпечення збереження об'єкту націоналізації;

здійснює контроль за управлінням об'єктами націоналізації з моменту прийняття цього Закону, направляє до них тимчасових керуючих;

після переходу об'єктів націоналізації у державну власність за рішенням Кабінету Міністрів України передає їх на постійній основі в повне господарське відання спеціалізованому державному підприємству.

Стаття 10. Гарантії працівникам установ та підприємств, які входять до складу об'єктів націоналізації

1. Звільнення з ініціативи адміністрації працівників націоналізованих установ та підприємств з моменту прийняття цього Закону до моменту передачі об'єктів націоналізації в повне господарське відання спеціалізованому державному підприємству не допускається.

2. Трудові відносини на спеціалізованих державних підприємствах, в повне господарське відання яких передаються об'єкти націоналізації, регулюються законодавством України про працю.

Укладення колективного договору між адміністрацією спеціалізованого державного підприємства і органом, уповноваженим представляти інтереси трудового колективу, здійснюється відповідно до чинного законодавства України.

Стаття 11. правонаступництво щодо об'єктів націоналізації

1. Фонд державного майна України, спеціалізоване державне підприємство є правонаступниками майнових прав та зобов'язань установ та підприємств, які входять до складу об'єктів націоналізації на підставі і в порядку, встановлених цим Законом.

Стаття 12. Відповідальність за порушення законодавства про націоналізацію майна торговельної мережі "АТБ"

1. За порушення законодавства про націоналізацію майна торговельної мережі "АТБ" до винних осіб застосовується кримінальна, адміністративна, дисциплінарна, цивільно-правова відповідальність згідно з законодавством України.

Стаття 13. Спори, що виникають у процесі націоналізації майна торговельної мережі "АТБ"

1. Спори, що виникають у процесі націоналізації майна торговельної мережі "АТБ" вирішуються у судовому порядку.

Стаття 14. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня наступного за днем його опублікування.

2. Договори відчуження майна об'єктів націоналізації, укладені в період між реєстрацією законопроекту та набуттям цим Законом чинності, визнаються судом удаваними (фіктивними) за позовом Фонду державного майна України. При цьому позивач звільняється від сплати судового збору.

3. Кабінету Міністрів України:

забезпечити прийняття передбачених цим Законом нормативно-правових актів;

привести у відповідність із цим Законом свої нормативно-правові акти; забезпечити приведення у відповідність із цим Законом нормативно-правових актів інших центральних органів виконавчої влади України.

**Голова Верховної Ради
України**

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проекту Закону України
«Про націоналізацію майна торгівельної мережі «АТБ»»

1. Обґрунтування необхідності прийняття проекту Закону

На даний час триває збройна агресія Російської Федерації проти України з окупацією АР Крим та частини території Донецької і Луганської областей за участі бойовиків так званих «Донецької і Луганської народних республік», визнаних Україною терористичними організаціями.

Слід зазначити, що законодавство України визнає злочином не лише створення терористичної групи чи терористичної організації та керівництво такою групою чи організацією, але й сам факт участі у ній, а так само організаційне чи інше сприяння створенню або діяльності терористичної групи чи терористичної організації. Організаційне та інше сприяння включає в себе фінансування, консультування, інформаційну підтримку, тощо.

Так, статтею 258-5 Кримінального кодексу України встановлено, що фінансуванням тероризму є дії, вчинені з метою фінансового або матеріального забезпечення окремого терориста чи терористичної групи, організації, підготовки або вчинення терористичного акту, втягнення у вчинення терористичного акту, публічних закликів до вчинення терористичного акту, сприяння вчиненню терористичного акту, створення терористичної організації.

До Єдиного реєстру досудових розслідувань за № 42015050000000124 на даний час внесені відомості щодо фінансування тероризму співвласником мережі дискаунтерів «АТБ» Буткевичем Г.В. з правовою кваліфікацією злочину за частиною 1 статті 258-5 Кримінального кодексу України.

Торгівельна мережа дискаунтерів «АТБ» здійснює свою діяльність на всій території України на базі майна, що належить ТОВ «АТБ-маркет» (код ЄДРПОУ 30487219), ТОВ «АТБ-торгстрой» (код ЄДРПОУ 32010549), ТОВ «АТБ-інвест» (код ЄДРПОУ 30691543), ТОВ «Ріал Істейт» (код ЄДРПОУ 34918876), ТОВ «Істейт» (код ЄДРПОУ 37213365). Згідно з даними Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України співзасновником ТОВ «АТБ-маркет» є Буткевич Г.В.

Слід зазначити, що розвиток бізнесу торгівельної мережі «АТБ» досяг свого піку за часів злочинного режиму Віктора Януковича. Магазили «АТБ» працювали до Революції гідності під протекторатом попередньої влади, а зараз, за інформацією спецслужб, через власників офшорних компаній мережа супермаркетів має у співвласниках свого бізнесу відомого російського олігарха Костянтина Малафєєва, засновника інвестиційного фонду Marshall Capital Partners, який, за публікаціями у ЗМІ, здійснює масштабну фінансову підтримку терористичних організацій ДНР та ЛНР. Цей факт пояснює чому, незважаючи на російську окупацію АР Крим та військову агресію Російської Федерації на сході України, мережа супермаркетів «АТБ» без перешкод працює на окупованих територіях та продовжує отримувати прибутки.

Статтею 41 Конституції України передбачена можливість вилучення об'єктів права приватної власності у випадках суспільної необхідності. Примусове відчуження об'єктів права приватної власності (націоналізація) може бути застосоване лише як виняток з мотивів суспільної необхідності, на підставі і в порядку, встановлених законом, за умови попереднього і повного відшкодування їх вартості. Згідно пункту 36 частини першої статті 85 Конституції України визначення правових засад вилучення об'єктів права приватної власності (націоналізації) належить до повноважень Верховної Ради України.

Суспільна необхідність націоналізації майна торгівельної мережі «АТБ» зумовлена небезпекою фінансування тероризму, й передусім терористичних організацій «Донецької і Луганської народних республік», а також тим, що такі дії створюють умови для існування та ефективної діяльності терористів, сприяють вчиненню ними тяжких злочинів, зокрема як злочинів проти особи, так і злочинів, спрямованих на підризу незалежності, територіальної цілісності України, підтримку збройної агресії Росії проти України.

Крім того, за підрахунками, щодня в мережі «АТБ» здійснюють покупки понад 2 млн. українських громадян, а її товарообіг у 2014 р. склав близько 40 млрд. грн. Націоналізація найкрупнішої роздрібно-ї мережі, що включає в себе понад 670 магазинів, розміщених у 223 населених пунктах 16 областей України, дозволить створити на базі державного сектору економіки загальнонаціональну мережу соціальних магазинів з доступними для населення цінами.

2. Цілі та завдання проекту Закону

Відповідно до статей 13 та 41 Конституції України власність не повинна використовуватися на шкоду людині і суспільству. Проект Закону покликаний врегулювати конкретне питання, пов'язане з використанням права приватної власності на шкоду інтересам українських громадян, суспільства та держави.

Законопроектом передбачається примусове відчуження об'єктів права приватної власності на користь держави (націоналізація майна) торгівельної мережі «АТБ» з мотивів суспільної необхідності – з метою недопущення фінансування тероризму і незаконних збройних формувань та з метою створення національної роздрібно-ї торгівельної мережі соціальної направленості.

3. Загальна характеристика і основні положення акта

Проект Закону передбачає націоналізацію майна торгівельної мережі «АТБ» – рухомого і нерухомого майна, коштів, цінних паперів та інших активів чи корпоративних прав, інших об'єктів права приватної власності, розташованих (зарєстрованих) на території України, що безпосередньо або через афілійованих осіб належать ТОВ «АТБ-маркет», ТОВ «АТБ-торгстрой», ТОВ «АТБ-інвест», ТОВ «Ріал Істейт», ТОВ «Істейт».

Законопроект передбачає націоналізацію майна торгівельної мережі «АТБ» за умови попереднього та повного відшкодування його вартості.

Проект Закону також містить положення щодо:

- повноважень Кабінету Міністрів України на виконання цього Закону;
- оцінки вартості об'єктів націоналізації та виплати відшкодування;
- забезпечення збереження об'єктів націоналізації;
- переходу об'єктів націоналізації у власність держави;
- правового режиму націоналізованого майна;
- державного органу, уповноваженого в сфері націоналізації майна торгівельної мережі "АТБ";
- гарантій захисту трудових прав працівників підприємств, що підлягають націоналізації;
- відповідальності за порушення цього Закону;
- вирішення спорів, що виникають у процесі націоналізації майна.

4. Стан нормативно-правової бази у даній сфері правового регулювання

Нормативно-правовими актами, що регулюють відносини у даній сфері є Конституція України. Прийняття Закону потребуватиме внесення змін до закону України про Державний бюджет України на 2015 рік.

5. Фінансово економічне обґрунтування

З огляду на приписи статті 41 Конституції України щодо попереднього і повного відшкодування вартості майна, що примусово відчужується, прийняття цього проекту Закону потребуватиме витрат із Державного бюджету України після оцінки вартості об'єктів націоналізації. Виплата відшкодування їхньої вартості здійснюватиметься в грошовій формі за рахунок надходжень до Державного бюджету України коштів від приватизації державного майна.

6. Прогноз соціально-економічних й інших наслідків прийняття Закону

Прийняття проекту Закону сприятиме захисту національних інтересів в умовах агресії Росії та терористичної діяльності її найманців, зокрема надасть можливість:

- обмежити фінансування тероризму і незаконних збройних формувань та підтримку терористичних організацій;
- ускладнити поширення диверсійної діяльності по всій території України, сприяти підвищенню рівня національної безпеки;
- створити на базі державного сектору економіки національну мережу соціальних магазинів з доступними для населення цінами;
- захистити інтереси працівників підприємств, майно яких підлягає націоналізації, зберегти робочі місця працівників торговельної мережі;
- підвищити соціальну спрямованість української економіки.

Народні депутати України

(Handwritten signatures and names of deputies)
 Кориняк О.А.
 Печерський В.В.
 Олександр Вульф
 Олег Руденко
 Петро Порошенко
 Богдан Борусевич
 Ірина Верещина
 Дмитро Шмыгаль
 Андрій Кошицький
 Ірина Верещина
 Дмитро Шмыгаль